

Kutyák és macskák szürkehályog műtétével kapcsolatos információk az állattartók számára

A **szürkehályog (cataracta)** kezelésének jelenleg alkalmazott módszere a szemlencse eltávolítása, melynek helyére úgynevezett műlencse kerül. Az eljárást, ami az elhomályosodott szemlencse eltávolítását jelenti phacoemulsificationnak nevezzük. A gyógyszeres kezelés vagy megelőzés (szemcseppek, egyéb gyógyszerek vagy táplálékkiegészítők) a jelenlegi ismereteink szerint nem alkalmasak sem a szürkehályog megelőzésére, sem a gyógykezelésre. Míg ez az embereknél rutinszerűen éber állapotban, azaz altatás nélkül végzett rendkívül gyakori beavatkozás, az állatorvoslásban (kutyák, macskák, madarak esetén) nem számít rutinműtétnek. Azonban már hazánkban is biztonságosan elvégezhető néhány szemészetre specializálódott intézményben.

A szürkehályog műtét eredményessége nemcsak az ellátó állatorvostól illetve a technikai háttértől függ. A szemész állatorvosok, az altató állatorvos, technikusok és asszisztensek munkáján túl nagyon nagy feladat hárul az állat tulajdonosára is a műtétet követő 7-14 napban.

Hogyan zajlik a kutyák és macskák szürkehályog műtété?

Az első különbség állatok és emberek szürkehályog műtétéinél, hogy míg emberekben szinte minden esetben altatás nélküli ez a beavatkozás, a kutyák, macskák műtétjei mély narkózisban zajlanak. Az állatok szürkehályog műtété a szemészeti beavatkozások elvégzésére felkészült és alkalmas állatorvosi műtőben történik, ahol az előkészítés, a technikai felkészülés már órákkal az állat érkezése előtt megkezdődik. A műtétnél három szemész állatorvos, két asszisztens, egy altató állatorvos és egy humán szemészorvos van jelen.

A szürkehályog műtétre kerülő állat altatását külön altató állatorvos végzi. Az altatógázzal történő altatással egyidejűleg az állatnak folyamatos intravénás fájdalomcsillapító infúziót biztosítunk, testhőmérsékletét melegítőpárnával tartjuk optimális keretek között. Az anesztézia során az állat élettani paramétereit figyelőmonitor segítségével követjük nyomon.

Az állat szaruhártyájának széli részén készített néhány milliméteres seben át történik a beavatkozás, amely során egy speciális eszközzel, a phacoemulzifikátorral az elhomályosodott szemlencsét „feldaraboljuk”, majd onnan eltávolítjuk. A szemlencse tokjának egy része a helyén marad, ebbe „ültetjük” bele az említett néhány milliméteres kis nyíláson át az „összehajtott” állapotban lévő műlencsét, amely a szem belsejébe kerülve „kinyílik” és ott rögzül. Kifejezetten állatok számára gyártott, különböző méretű kutya illetve macska műlencsét használunk. A szürkehályog műtétnek természetesen számos egyéb, itt nem részletezett technikai lépése is van még. A kutya vagy macska műtét előkészítése kb. 30-60 percet vesz igénybe, a műtét idő 15-45 perc. A műtét után kb. 4 órán át figyeljük az állatot, állapotát folyamatosan ellenőrizzük, majd a teljes ébredést követően hazaadjuk.

A szürkehályog műtét előtti teendők, fontos információk az állattartóknak:

- A szürkehályog műtét előtt az állat teljes kivizsgálása szükséges, amely az állat fizikális vizsgálatát, vérvizsgálatát és hasi ultrahangvizsgálatát illetve indokolt esetben egyéb kiegészítő vizsgálatát (pl. EKG- vagy szív ultrahangvizsgálat) végezzük el.

- A komplex szemészeti vizsgálaton túl szürkehályog műtét előtt úgynevezett **ERG-vizsgálatot** végzünk az ideghártya funkciójának a vizsgálatára, hiszen ha ennek az eredménye alapján a retina (ideghártya) működése nem megfelelő, a szemlencse eltávolítása, és új lencse implantációja után sem lesz az állat látóképes.
- Ha a fenti vizsgálatok és kritériumok alapján alkalmas az állat a szürkehályog műtétre, az operáció mély altatásban elvégezhető egyik vagy mindkét szemem is egyszerre.
- Kérjük, hogy műtétre érkezés előtt legalább 12 órával már ne egyen az állat, víz azonban folyamatosan lehet előtte. A cukorbeteg állatok felkészítése ettől eltérő, erről részletesen informáljuk az állat tulajdonosát. Kérjük, hogy a műtét előtt elkezdett szemcseppeket a műtéti nap reggelén még cseppentsék az állat szemébe.
- A megbeszélte műtéti időpont előtt 7-14 nappal szemcseppeket szükséges az állatnak adni, melyek adagját és gyakoriságát pontosan meghatározunk illetve a cseppentések módját megmutatjuk. Ez az időszak alkalmas arra is, hogy a tulajdonos biztonsággal elsajátítsa a szemcseppentés technikáját, hiszen a műtétet követően intenzív kezelés szükséges.
- Az előre megbeszélte műtéti nap előtt már 10-14 nappal az állat szigorú otthoni megfigyelése javasolt. Kérjük, figyeljék meg az állat viselkedését, mozgását, étvágyát illetve a székletét. Amennyiben bármilyen rendellenességet tapasztal, kérjük, azt jelezze nekünk előre.
- A fenti említett személyzeti és technikai előkészületek miatt kérjük, a műtéti napon pontosan jelenjen meg az állattal, késés esetén azt legyen szíves telefonon jelezni.

A műtét utáni teendők az állat hazaadását követően:

- A műtét előtt és a műtétet követően is elő- és utókezelés szükséges. Az előírt szájon át adandó gyógyszereket illetve helyi kezelést (főként különböző szemcseppeket) pontosan kell alkalmazni. Az állatot védőgallérban adjuk haza, melyet a műtétet követően legalább 8 napig szigorúan viselnie kell annak érdekében, hogy ne tudja dörzsölni a szemét.
- Részletesen tájékoztatjuk a tulajdonost, hogy a műtétet követően ellenőrző vizsgálatokra kell az állatot hozni. A műtét után 3 napig mindennap, ezt követően két alkalommal háromnaponta, majd 4 hétig hetente egy alkalommal. Ezt követően 2-3 havonkénti ellenőrzés szükséges. Az állat tulajdonosának 48 órás folyamatos felügyeletet szükséges biztosítani, majd még körülbelül 8 napig szinte folyamatosan „szem előtt kell, hogy legyen az állat”, ami nagyon megterhelő lehet a tulajdonos részére, így erre az időszakra fel kell készülni előre.

Milyen komplikációk adódhatnak a műtétet követően?

A szürkehályog műtétet követően előfordulhat, hogy **belső szemgyulladás, uveitis** alakul ki. Az ilyen esetek nagy része szemcseppekkel orvosolható. Esetenként letapadás, „összenövés” alakulhat ki az elülső szemcsarnokban, ami akadályozhatja a pupilla mozgását, vagy akár hosszabb távon a **szemnyomás növekedését** is okozhatja. A szem belső gennyes gyulladása (endophthalmitis) rendkívül ritka szövődmény, amely sajnos a szemgolyót veszélyeztető állapot.

Hosszútávon, hónapokkal vagy évekkel a műtétet követően előfordulhat, hogy a műlencse mögötti területen „homály” alakul ki, ami a hátsó lencsetok megvastagodásából adódhat illetve ritkán előfordulhat a műlencse helyzetváltozása. Esetenként előfordulhat, hogy a kialakuló szövődmények csak ismételt műtéttel orvosolhatók.

Az említett szövődmények szerencsére ritkán alakulnak ki, a szemgolyó elvesztésével járó szövődmények pedig állatok esetén is nagyon ritkán fordulnak elő.

Fontos tehát és a műtét sikerességét alapvetően befolyásolja, hogy a fenti információkat az állattartó ismerje és elfogadja, illetve a lehetséges komplikációkról tudomása legyen.

Ha a tulajdonos tájékoztatása megfelelő az állatorvos vagy asszisztens részéről, a műtét előtti vizsgálatok kedvezőek, és a műtét utáni időszakban az állat kezelése optimálisan alakul, a felépülés 90-95%-ban sikeres lesz, és az állat látóképessé válik.

Mikor szükséges az előírt kontrollvizsgálatoktól eltérően sürgősen vizsgálatra hozni az állatot?

Amennyiben hirtelen az állat szeme, szaruhártyája „elhomályosodik”, az állat erős fájdalmat jelez, hirtelen elkezd hunyorogni, vagy fokozott váladékozás tapasztalható, sürgős vizsgálatra van szükség.